

Boer kan heel wat doen aan lichthinder

Goutum - Gedeputeerde Konst wil een gedragscode voor de uitstoot van licht bij veestallen. Via vergunningen valt volgens Konst niet veel te winnen. De milieuwetgeving moet bij gemeenten blijven. Uit een rapport in opdracht van LTO Noord bleek gisteren dat de uitstoot makkelijk te verminderen is. Door **Simon Talsma**.

„Ik denk niet dat we de weg van het vergunningentrajec op moeten, maar tot een gedragscode met de sector moeten komen”, zegt Konst. Volgens de gedeputeerde is de lichtuitstoot te gering om in de huidige regelgeving van 'hinder' te kunnen spreken. En de milieuwetgeving moet bij gemeenten blijven. „Met de sector komen we verder dan met aanscherping van de regels”, aldus Konst. Gemeenten hanteren nu vaak verschillende regels bij de aanleg van nieuwe stallen.

Uit het onderzoek blijkt dat de lichtvermindering bij bestaande stallen maar weinig geld kost en dat er bij de bouw van nieuwe stallen amper meerkosten zijn, terwijl de negatieve gevolgen zonder aanpassingen voor de omgeving zeer groot zijn. Het onderzoek dat is uitgevoerd door onderzoekers van Wageningen UR en TNO in opdracht van landbouworganisatie LTO Noord en met steun van de provincie Fryslân, het Productschap Zuivel en LTO Noord Fondsen.

De belangrijkste aanpassing is het ophangen van lampen uit het zicht van de omgeving. Vaak gaat het daar volgens de onderzoekers al fout en door hier op te letten zijn de gevolgen voor de omgeving al zeer groot.

Een tweede belangrijke en opvallende uitkomst is, dat het neerlaten van een scherm aan de zijkant van de stal dat deels nog licht doorlaat juist 's avonds meer lichtuitstoot geeft. Wanneer de lampen aan de binnenkant op het transparante scherm schijnen, zorgt dat er voor dat door het breken van het licht de stralen juist weer naar de omgeving leiden. Zonder scherm zouden de lampen direct in de naaste omgeving op de grond schijnen en minder overlast veroorzaken. Lampen moeten in de stal dus niet op de buitenkant en de schermen schijnen. Een rigoureuze oplossing is om geheel

dichte schermen te gebruiken. Maar omwille van de gewenste ventilatie en daardoor een beter dierenwelzijn, wordt daar geen gebruik van gemaakt. Een andere optie is het gebruik van lamellen. Die kunnen er voor zorgen dat het schijnsel niet richting de burens gaat.

Om de overlast voor de omgeving te verminderen, pleiten de onderzoekers er voor om de lichten in de stal al vroeg in de avond uit te doen. Volgens Albert Winkel van Wageningen UR is een dag/nachtritme ook voor een koe onontbeerlijk. „Minimaal zes uur tot acht uur donkerte is er nodig om een gezond ritme aan te houden. Het dier maakt dan voldoende melatonine aan voor verschillende belangrijke processen. De rest van de dag is licht weer van groot belang voor de groei, vruchtbaarheid en melkproductie.” Konst, die de resultaten van het onderzoek gisteren in ontvangst nam, opperde dat boeren de lichten in de winterperiode 's avonds zo vroeg mogelijk moeten uitdoen. „De uren voor 12 uur tellen dubbel. In die periode wordt licht het ergst ervaren.”

LTO heeft het onderzoek opgezet om wat te doen aan de groeiende kritiek die er komt uit de maatschappij over lichthinder. „Er komt steeds meer discussie over”, erkende gisteravond LTO-bestuurder Geert Kooistra. De aanwezige boeren en bestuurders hadden gisteren een grote actiebereidheid. Aan de ene kant omdat ze inzagen dat soms met kleine aanpassingen grote effecten kunnen worden bereikt. Maar vooral ook omdat ze zich aan de andere kant realiseerden dat het doorgaan op dezelfde voet zeer schadelijk is voor het imago van de branche.

De eerste stap van LTO is dat er een folder wordt uitgebracht met de belangrijkste aanbevelingen naar alle leden, stallenbouwers en gemeenten.